

ἀπὸ τὴν ἀχαλίνωτη ἀγάπη του. Κ' εἶχε χάσει πολὺ στὴ συνείδησίν της γι' αὐτόν. Ἐξευτελιστικὸ πρᾶγμα, σκέφτηκε. Αὐτὴ ποτὲ δὲ θάγαπούσε μὲ τόση τρέλλα. Κ' ἔτσι ὄχι μονάχα δὲν εἶδε καμμιά συμπάθεια στὸ Δῆμο, κι ὄχι μονάχα δὲ συγκινήθηκε ἀπὸ τὴν πρωτάκουστη ἀγάπη του, μὰ κι ἄρχισε νὰ τὸν εἰρωνεύεται :

— Ὅχι δὲ καὶ τόσο κατάκαρδα τὸ πρᾶγμα, κατημένε Δῆμο...

— Πῶς ; ὄχι κατάκαρδα ; Μὰ δὲ μκντεύεις τὸ μαρτύριό μου, τὸν ψυχικὸ μου συγκλονισμό ;

— Δὲ σοῦ λέω... Μὰ δὲν κάνει καὶ τόσο πολὺ...

— Δὲν κάνει ; Ἰσως. Μὰ μπορῶ νὰ κάνω ἀλλοιώτικα ; Πῆς μου.

Καὶ σὰν πουλὶ μὲ κομμένα φτερά σηκώθηκε ὁ Δῆμος βιαστικῶς, πῆρε τὸ καπέλλο του κ' ἔφυγε. Σὰν Ἐφιάλτης τὸν παρακολουθοῦσε ἐκεῖνο τὸ εἰρωνικὸ χαμόγελο τῆς Λίτσας. Νὰ μὴν ἔνοῃ καὶ νὰ κοροϊδεύῃ τὸ πῶς εὐγενικό του ὄνειρο, εἰ ; Φοβερό. Πορπατοῦσε βιαστικῶς σὰ νᾶτρεχε. Τὰ συννεφάκια στὸν οὐρανὸ παίζανε ἀκόμα τὸν κνημητό. Ἐφτασε τέλος στὸ δωμάτιό του καὶ ξαπλώθηκε στὸν καναπέ. Βυθίστηκε σὰ σὲ λάθραγο. Ἀξάφια πετιέται ἀπάνω σὰν τρελλὸς καὶ χτυπαὶ δυνατὰ μὲ τὰ δύο χεῖρα του τὸ τραπέζι ψιθυρίζοντας :

— Πρέπει νὰ τὴν ξεχάσω τὴ Λίτσα, πρέπει νὰ τὴν ξεχάσω.

Ἄραγε τὴν ξέχασε ὡς τὰ τώρα ;

Καστελλόριζο.

MIX. Γ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

ΕΓΩΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΓΑΠΗ

Σὲ τρεῖς περασμένους Νομᾶδες, (ἀριθ 319, 320, 321) στὸ ἄρθρο του «Γιὰ τὴν ἐγωισμό καὶ τοὺς ἐγωιστὰς», ὁ κ. Γ. Ν. Παπανικολάου ἔρχεται νὰπαντήσει σ' ἕνα παλιὸ ἄρθρο τοῦ κ. Δούλου Δουλεύτη, ποὺ εἶχε δημοσιευτεῖ στὸ 1883 φύλλο τοῦ Νομᾶ, ἀπάντηση κι αὐτὸ σ' ἕνα ἄλλο ἄρθρο τοῦ κ. Βουτιερίδη.

Ὁ κ. Δούλος Δουλεύτης, τὸν ὅποιον δὲν ἔχω τὴν τιμὴ νὰ γνωρίζω, εἶναι γιὰ μένα ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος στὴν ἐνδιαφέρουσα ἐκείνη συζήτηση, ποὺ εἶχε γεννηθεῖ στὸ Νομᾶ τὸ βιβλίον τοῦ κ. Σκληροῦ, πῶς σοβαρὰ καὶ πῶς ἐπιστημονικὰ ἀπ' ὅλους ὅσοι ἔγρα-

ψαν τότε, καταπιάστηκε τὸ ζήτημα, καὶ τὸ ἄρθρο του ἐκεῖνο μὲ τίς γερὰς ἰδέες του εἶναι ἀπὸ τὰ σπᾶνια ἐπιστημονικὰ ἄρθρα ποὺ γράφηκαν στὴν Ἑλλάδα.

Δυὶ δυνάμεις εἶναι ποὺ συγκρούονται κυρίως μέσα σ' ὅλη ἐκείνη τὴ συζήτηση. Ὁ Ἐγωισμὸς κ' ἡ Ἀγάπη. Ὁ κ. Δούλος Δουλεύτης στὸ περίφημό του ἐκεῖνο ἄρθρο ἔρχεται καὶ μᾶς ἀναπτύσσει, ἂν καὶ κάπως ἀδύνατα στὸ μέρος ποὺ μιλεῖ γιὰ τὸν ἀτομικὸν ἐγωισμό τῶν κυβερνούμενων τάξεων, τί εἶναι ἐγωισμὸς καὶ τί ἀγάπη, καὶ ποιά ἀπὸ τίς δυὸ αὐτῆς δυνάμεις διέπει σήμερα ἀληθινὰ τίς κοινωνίες, τὴ φύση δλόκληρη, ποιά κλεῖ μέσα της τὰ περισσότερα στοιχεῖα ζωῆς Ὁ κ. Παπανικολάου ἔρχεται σήμερα νὰ ἀποδείξει ἐσφαλμένες τίς περὶ ἐγωισμοῦ ἰδέες τοῦ κ. Δουλεύτη, ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς ἐγωιστὰς ὅλους ζητεῖ πρῶτα πρῶτα ἕναν ὅρισμα τοῦ ἐγωισμοῦ, γιὰτὶ δὲν τοῦ φαίνεται ἀρκετῶς ἐκεῖνος τὸν ὅποιον βγάζει ἀπὸ τὸ ἄρθρο τοῦ κ. Δουλεύτη, ὅτι δηλ. ὁ ἐγωισμὸς εἶναι μιά καὶ μόνη δύναμη ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὸ ἄτομο, γεννᾷ τὴ φυλὴ καὶ τότε παίρνει φυλετικὸ χαραχτήρα.» Ἀπὸ τὰ πολλὰ θαυμαστικὰ ποὺ μεταχειρίζεται ὁ κ. Παπανικολάου ζητώντας νὰ ἐξηγήσει τὸν ὄρισμόν αὐτόν, ὑποθέτουμε πῶς δὲν πολυκατάλαθε τί θέλησε νὰ πεῖ ὁ κ. Δουλεύτης. Ἐμεῖς λοιπόν, μιά ποὺ ἀποτείνεται σ' ὅλους τοὺς ἐγωιστὰς, ἐρχόμαστε νὰ τοῦ δώσουμε ἕναν πῶς ἀπλὸ καὶ πῶς εὐκόλον ὄρισμό. Ἄς μᾶς ἐπιτρέψει ὅμως πρῶτ' ἀπ' ὅλα ὁ κ. αὐτός νὰ τοῦ πούμε, πῶς ἕνας ποὺ ἔρχεται νὰ συζητήσει ἐπιστημονικὰ ἀπάνου σ' ἕνα τέτιο σοβαρὸ ζήτημα πρέπει πρῶτα νάχει νιώσει κάτι στοιχειώδη πρᾶγματα, ἀπαραίτητα γιὰ νὰ μπορέσει νὰ χωνέψει κατόπι ἕνα τέτιο γενικὸ ζήτημα. Μὰ ὅταν ὁ κ. Παπανικολάου ἔρχεται καὶ μᾶς μιλάει γιὰ «ἐγωιστικὸς προῖπολοισμοὺς» ὅταν μᾶς λέει πῶς «ὁ ἐγωισμὸς εἶναι μιά ἐνσυνείδητη μεταφυσικὴ ὄντοτης ποὺ σκέπτεται καὶ ἐνεργεῖ ἐν ἐπογνωσῇ ἐνὸς ἀποτελέσματος», ὅταν γιὰ νὰ μᾶς ἀποδείξει πῶς ἄλλα ἐλατήρια, διάφορα ἀπὸ τὸν ἐγωισμό, εἶναι ἐκεῖνα ποὺ ὠθοῦνε τὸν ἄνθρωπο πρὸς ἰδέες ὠρισμένες καὶ πρᾶγματα, μᾶς φέρνει παράδειγμα «ἕνα νέο ἐνθουσιώδη ποὺ θυσιάζεται γιὰ ἕνα ἰδανικό», τότες τὸ βλέπουμε καὶ λαμβάνουμε τὸ θάρρος νὰ τοῦ τὸ πούμε πῶς δὲν τὰ καταλάβε τὰ ἐνθουσιώδη αὐτὰ πρᾶγματα ἢ πῶς δὲ θέλει νὰ τὰ καταλάβει. Δὲν ξεχωρίζει λ. χ. τὸ ἐνστικτο ἀπὸ τὸ κατ' ἐπιβολήν, ἀπὸ τὴν ἔξη-

γιατὶ ὁ ἐγωισμὸς εἶναι ἐνστικτο, ἐνστικτο κι ὄχι ἐνσυνείδητη ὄντοτης ποὺ ἐνεργεῖ, καθὼς λέει, ἐν ἐπιγνώσει καὶ μὲ προῖπολοισμοὺς, εἶναι ἐπὶ ἐνστικτο μὲ τὸ ὅποιο γεννιέται ὁ ἄνθρωπος, ἢ ἐμφυτη ἐκείνη τάση στὸ νὰ ὑποτάξει κάθε κατώτερό του ὄν καὶ νὰ φανεῖ ἀνώτερός του, τὸ ἐνστικτο ποὺ τὸν ὠθεῖ στὴν διαίωσιση τοῦ εἶδους του, στὴν ὑπεροχὴ. Κι ἂν ὑπὸ τὴν ἐπίδραση τῆς ἐξελίξεως, τὴν ὅποιαν τίποτε δὲ δύναται ν' ἀποφύγει, ὁ ἐγωισμὸς ἐφθασε στὸ σημεῖο, ὡστε στὴν ἐποχὴν αὐτὴ τοῦ ρωμαντισμοῦ καὶ τῆς νεοκλασσικῆς νὰ φανερωθεῖ ὑπὸ τὴ μορφή τῆς ἀγάπης, νὰ γινεταὶ τὸ ἐλατήριο καθὲ ὀχλοκρατικὸ κινήματος ἂν ἢ θρησκεία τοῦ ἐκφυλισμοῦ ἤρθε στὴν ἐποχὴ τῆς νεοκλασσικῆς νὰ δεχτεῖ στίς ἀγκάλες της κι αὐτὸ ἀκόμη τὸ ρωμαϊκὸ κράτος, τὸν κυριώτερο ἀντιπρόσωπο τοῦ ἀτομικοῦ ἐγωισμοῦ καὶ νὰ ὑποτάξει τὴν ἀτομικὴν ἐέργεια καὶ θέληση σὲ μιάν ἀνώτερη δύναμη φανταστικὴ, — μολοντί κ' ἡ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ δὲν εἶναι παρὰ ἕνα ἄλλο φαινόμεμα τοῦ ἐγωισμοῦ —, νὰ δώτε στὸν ἐγωισμό τὴ μορφή τῆς ἀγάπης, καὶ στὴν ἐνεργεια τὴ φυσικὴ, τὴ μορφή τῆς αὐτοθυσίας γιὰ τοὺς ἄλλους, ἂν, λέμε, ὕστερα ἀπὸ ὅλα αὐτὰ, ἔφτασε στὸ σημεῖο, ὡστε νὰ μὴ διακρίνεται πιά ἀπ' εὐθείας στὸν ἄνθρωπον ὁ ἐγωισμὸς αὐτός, δὲν ἔχουμε, παρὰ νὰ τὸν ζητήσουμε στὰ ζῶα σήμερα, στῶν ὁποίων τὴ διανοητικὴ κατάσταση πρέπει νὰ βρίσκονταν ἀπάνου κάτου ὁ ἄνθρωπος πρὶν ὑποστῆ τὴν ἐξέλιξη καὶ εἴσσει στὸ σημεῖο ποὺ βρίσκεται σήμερα.

Ὁ κ. Παπανικολάου ἀπορεῖ ἐπίσης πῶς ὁ ἐγωισμὸς ἀπὸ ἀτομικὸς μπορεῖ νὰ γίνετὶ διὰ μίαν φυλετικὸς καὶ ὁ ἐγωιστὴς νὰ θυσιάζεται ἄξια γιὰ τὸ κκλὸ τῆς φυλῆς. Φαίνεται ὅτι δὲν τὸ συλλογίστηκε διόλου πῶς ὁ ἄνθρωπος, ὅπως καὶ τὸ ζῶο, ἔχει πολλὰ λαπλασιάζει τὸ εἶδος του σὲ οἰκογένεια, σὲ φυλὴ, ἢ φυλὴ αὐτὴ εἶναι αὐτὸ τὸ εἶδος του, αὐτὴ ἢ ὑπαρξὴ του, αὐτὸς ὁ ἴδιος, κ' ἔτσι ὄχι ἡ ἀγάπη, καθὼς συμπερνίει, παρὰ τὸ ἐνστικτο τὸ ἀτομικὸ, ἢ συγγένειν, εἶναι ἐκεῖνο ποὺ τὸν τραβάει, ποὺ τὸν συνδέει πρὸς ἕκαστο μέλος τῆς φυλῆς αὐτῆς, τὸ ἕνα μέλος τῆς μεγάλης αὐτῆς οἰκογένειας πρὸς τὸ ἄλλο, τόσο στὸν κοινωνικὸ ἄνθρωπο, ὅσο καὶ στὸ ἀγελόζωο. Δὲ σκέφτηκε πῶς ἡ ἀγάπη, ἔσο κι ἂν φαίνεται σήμερα σὰν ἐνστικτο, ὡς τόσο τοῦτο δὲν τὴν ἐμποδίζει νὰ εἶναι πάντα οὐκιστικὴ, τὸ ὅποιο μὲ τὴ θρησκεία καθιερώθηκε διὰ τῶν αἰώνων ὡστε σήμερα νὰ φαίνεται σὰν κάτι ἐμφυτο στὸν ἄνθρωπο.

κορφή καὶ ράχη, κάθε χωρὶ καὶ χούνη καὶ κλεισοῦρα, δὲν κράτησαν τὴν παράδοση τῆς λεβεντιάς καὶ τῆς ἀντρείας στὴ λαϊκὴ ψυχῇ, μὰ πλημύρισαν μὲ χρυσὰ γαρίσια καὶ τοὺς καφενέδες, στόλισαν μὲ ἀστραφτερά σπαθιά τίς σεράτες καὶ σκόρπισαν ἀπὸ στρατοὺς συνταξιούχους ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη στὰ βουνὰ καὶ στὰ χωριά. Ἀπὸψ' ἐδῶ τὰ παλικάρια δὲν ἀναστεναζοῦν γιὰ κούφια ἀέρινα ὄνειρα χαμένα, μὰ γιὰ πόθους ζωντανούς μὲ σάρκα κ' αἷμα. Κάθε λεβέντης ἀπ' τὸ κάστρο θαγῆ κ' ἕνα λεβέντη χωριανὸ νὰ ὕμολογογῆ, ἕνα ἰδανικὸ παλικαριᾶς νὰ ἰδῆ μπροστά του ἀναστημένο. Ἀργά, ἐπίσημα, κληψιάρικα, συγκερατῆτὰ κι ἀπανωτὰ ἀντηχούνε τὰ τραγούδια τοῦ Σπανοῦ, τοῦ Τάκη, τοῦ Ντελή, τοῦ Κόγκαλου, τοῦ Πατσαούρα, τοῦ Σβονιά. τῶν Λαζαρέων τὸ γλέντι ἀλλάξε αὐτὴν τὴν ὥρα σὲ κκατα νυχτικὸ μνημόσυνο ληστῶν κι ἀρχιληστῶν παλιῶν καὶ νέων, ἀπ' ὅλα τὰ βουνὰ κι ὅλους τοὺς τόπους. Τὰ πουλιά ξορκίζονται νὰ μὴ λαλήσουν πιά, τὰ κηδόνια νὰ γουθαθοῦν, οἱ κούκοι νὰ λουφαξοῦν, οἱ ὄμορφες κ' οἱ μαυρομάτες νὰ μὴ ἀλλάξουν τὴ λαμπρὴ καὶ νὰ μὴ βγοῦν στὸ χοροστάσι, γιὰτὶ τὸν ἕναν ἦρωα σκότωσαν, τὸν ἄλλο λαθῶσαν, τὸν τρίτον τσάκωσαν, τὸν τέταρτο τὸν πᾶν νὰ τὸν κρεμά-

σουν. Ἡ φωνὴ τοῦ Φωτοῦλα βράχιασε, ἢ πένκ του ἀπ' τὴν ὀρμὴ τοῦ πάθους πάει νὰ σπᾶση τὰ τέλια τοῦ μπουζουκιού. Ὁ Καραμπλιάκας ἀνάψε κι αὐτὸς μὲ τῆλλο τὸ λαλούμενο, ὁ Γιαννάκος Καρδάρας χούγιαξε πῶς δὲ ματᾶειδε τίτιο πατιρντί, ὁ Θόδωρος Μαβλῆς μῆτικε δλοβολος στὸ κέφι, ὁ Ἀνάστος Παδελόπουλος μνημόνεψε κι αὐτὸς τὸ Λίγκο τὸ λεβέντη κ' ἔτσι ξεντρόπισσε καὶ τὶ Μωριά μπροστά στοὺς ρουμελιώτες. Μὴ δόξα δὲν ὑνῆθηκε μονάχα κ' ἕνα ὄνομα δὲν ἀνεφέρθηκε τοῦ Κωσταντέλου. Κάποιος, ποὺ τὸ χωριὸ του ἐνέχονταν στὸ φόνο του, ἦταν στὴν παρέα καὶ κανένας δὲν εἶχε ὄρεξη νὰ ξανάψη πατροπαράδοτος μνησικακίες στὸ βλακτικὸ λογιᾶ. Ἐνας ἦταν φέβος μὴν τὸ κάμη, ὁ νεόφερτος συναδερφος ποὺ ἴσως δὲν ἤξερε πῶς ὁ ἀδερφός τῆς μάνας τοῦ στεροῦ εἶχε πάει κ' ἐκεῖνος θάσσε μαζί μὲ τὸ μεγάλο ἦρωα. Μὰ ὁ Ἀχιλέας Σκαλτσογιώργος σὰ νὰ μὴ φλογίζονταν ἀπὸ λαχτᾶρες τέτιες. Σὰν ἤρθε ἡ ἀράδα του νὰ τραγουδήσῃ, γύρισε ξάφνω τὸ σκοπὸ σ' ἄλλον κλημὸ καὶ σ' ἄλλον πόνο.

«Θέλου ν' ἀντίθισον τὰ κληριά, βλάχα, βλαχούλα μου...», ἄρχισε ἀπαλά, σιγαλινὰ.

«Ὅλοι σῶπασαν μεμιάς.

«Κι ὁ πάγος δὲν τάφνει· θέλω κ' ἐγὼ νὰ σ'

ἀρνηθῶ...»

«Κι ὁ πόνος δὲ μ' ἀφίνει», τὸ πῆρε ὁ Γιαννάκος Καρδάρας ἄξαφνα βραχνὰ ἀπ' τᾶλλο μέρος.

Ὁ Καραφωτιάς ἔκαμε κίνημα νὰ τὸν σωπάσῃ ἂν δὲν φοβούταν μὴν τὸν παρανοήσῃ ὁ πρῶτος ἱραστής τῆς ἀρεθωνιστικῆς του, θὰ τοῦ βούλωνε τὸ στόμα μὲ τὴν ἀπαλάμη. Πρόλαβε ὅμως ἄλλος καὶ τοῦ ἔκαμε νόημα καὶ σῶπασε.

Κι ὁ Σκαλτσογιώργος ξαναπῆρε μόνος τὸ τραγούδι. Τριγύρω τσιμουδιά ὄλοι κράτησαν καὶ τὴν ἀναπνοή, κρεμάστηκαν ἀπ' τὰ χεῖλη του. Ἡ φωνὴ του, μὲ τὴ συνοδεία τῶν μπουζουκιῶν μονάχα, ἀγάλια ἀγάλια ἀνέβηκε κ' ὑψώθη βεργολίγερη, τρεμουλιασε ἀπαλά γλυκὰ καὶ λιγισε, κελάρισε καὶ τρίλισε, σὰν τὴ λαλιὰ τοῦ κίτσιρα, χαμήλωσε ξανά, τσακίστηκε, βράχιασε καὶ μουρμούρισε, σὰν τραγογιουὶ παράπονο, γιὰ νᾶνίθη καὶ νὰ παιγνιδίσῃ πάλι, σκερπώντας κρουταλένια τρίματὰ, τὰ γελαστὸ φλυαρήμα γαλιάντρας, νὰ ξαναπέση καὶ νὰ ξανασηκωθῇ, νὰ παιγνιδίσῃ καὶ νᾶναστενάξῃ, ὅσο νὰ σβύση ψιθυριστὰ, σὰν ἀνκτριχισμα ἀγριεῖου στὰ φύλλα.

Ὁ Συμεὼν Καραφωτιάς σήκωσε πρῶτος τὸ ποτήρι. «Γειά σου, ὁρὲ Σκαλτσογιώργε, γειά σου!»

Ἡ γνήσια τέχνη ξέρε νὰ δίνει πρῶτη τὸ δικίον

Κι ὁ νέος πού μᾶς φέρνει παράδειγμα ὁ κ. Παπανικολάου, εἶναι ὁ νέος ὁ θεμελιώδης μὲ τὸ ρωμαντισμὸ τοῦ βιβλίου δὲν εἶναι τὸ ἐνστιχτο πού τὸν ὠθεῖ νὰ θυσιαστῆ γιὰ μιὰ ἰδέα, εἶναι ἡ ντεκαντέσσα, ὁ ἐκφυλισμὸς πού παρατηρεῖται παντοῦ ὅπου ἡ θρησκεία ἔχει ἀφίσει βαθεῖα τὰ ἴχνη της. Καὶ τῆς ντεκαντέσσας αὐτῆς ὁ κυριώτερος ἀντιπρόσωπος σήμερα εἶναι οἱ Γάλλοι, μ' ὄλο τὸ ψευτονεωτερικὸ τους πνεῦμα.

Ὅσο γιὰ τὰ βιβλία καὶ τοὺς φιλόσοφους πού λέει ὁ κ. Δουλεύτης, δὲν κατάλαβα, φαίνεται, ὁ κ. Παπανικολάου τί ζητοῦσε νὰ πεῖ. Ὁ κ. Δουλεύτης λέει, καὶ μὲ δίκιο, στὰ λόγια του ἐκεῖνα, ὅτι μισεῖ τὸ κατ' ἐπιβολήν, ἐκεῖνο πού δεχόμεστε ἀπ' ἐξω, τὸ φκιασίδι τὸ ὁποῖο ζητοῦμε νὰ φορέσουμε στὴ φύση μας, τὴν ξένη φιλοσοφία, τὴν ὁποῖαν ζητοῦμε νὰ ἐπιβάλλουμε στὸν ἑαυτὸ μας χωρὶς νᾶναι μέσα μας, τίς ἰδέες στὶς ὁποῖες προσηλωνοῦμενοι τυφλὰ ἀπομακρυνόμεστε ἀπὸ τὴ ζωὴ.

Τέλος ἄς ἐρῶμε σ' ὅ,τι ἀφορᾷ κατ' εὐθείαν τὴν Ἑλλάδα. Σήμερα στὴν Εὐρώπῃ δὴ πνεύματα βλέπουμε νᾶγωνίζονται γιὰ τὴν ὑπερηχί. Τὸ Γερμανικὸ καὶ τὸ Σλαβικὸν πνεῦμα. Ὁ Γερμανικὸς ἐγωῖσμός, ὁ ὁποῖος συγκεντρώνεται ἐλόκληρος μέσα στὸ σιδερένιο ἀρχιγυρματάκι, τὸ Βίσμαρκ, εἶναι ἐκεῖνος πού κάμνει σήμερα τὴ Γερμανία μεγάλη. Ἡ ἰσχυρὴ κυβέρνησις, πού ὁ Βίσμαρκ αὐτὸς γυροθεμέλιωσε, εἶναι μιὰ ἀπὸ τίς ἀπολυταρχικώτερες κυβερνήσεις τῆς Εὐρώπῃς, καὶ κατορθώνει νὰ πῆγει τὸν τρομερὸ ἀναβρασμὸ τόσο διαφόρων φυλῶν στὴν ἐξουσία της, ὥστε οἱ τελευταῖες νὰ ἰνεργοῦν ἀσυναίσθητα, ὄλωσ διόλου κατ' ἀπὸ τὴ σιδερένια της θέλησις, νὰ τὴ δουλεύουνε γιὰ νὰ θεμελιωθῆ καὶ νὰ γίνῃ μεγάλη. Κι ὁ ὄχλος ἐκεῖ ξέρει κατὰ πῶς ὁ μικρὸς εἶναι γεννημένος γιὰ νὰ δουλεύει τοῦ μεγάλου, νὰ παρέχει τὰ μέσα γιὰ νὰ γίνῃ μεγαλύτερος. Ὁ ἐγωῖσμός αὐτός, πού ἀνεβαίνει σήμερα τοὺς Πρώσους ἀπάνω ἀπ' ὅλες τίς ἄλλες γερμανικὲς φυλές, φανερώεται σήμερα στὴ μορφή τοῦ Πανγερμανισμοῦ. Ἔτσι κ' οἱ Σλαβοὶ. Στὴ Ρωσία οἱ ἄρχοντες ἔχουνε συγκεντρωμένη τὴν ἐξουσία στὰ χεῖρα τους. Ὁ λαὸς τοὺς δουλεύει. Ξέρει τὸν προορισμὸ του ὁ λαὸς αὐτός, καὶ τέτιοι λαοὶ δεξάζονται. Ἐδῶ ὁ ἐγωῖσμός φανερώεται στὴ μορφή τοῦ αἰώνιου μας σκιάχτρου, τοῦ Πανσλαβισμοῦ.

Ἄς ἀφίσουμε ὡς τόπο τοὺς πολὺ μεγάλους κι ἄς πάρουμε παράδειγμα τοὺς μικρότερους, τοὺς

λαοὺς πού λευτερώθηκαν ἀργότερα μᾶς, τοὺς τριγύρω μας Σλαβικοὺς λαοὺς τοῦ Αἴμου. Τοὺς Βουλγάρους, λ. χ. Αὐτοὶ ἂν καὶ μπῆκαν πενήντα χρόνα ὑστερα ἀπὸ μᾶς στὴν πολιτικὴ ζωὴ, ἔμωσ σήμερα στέκουται ὡς κράτος ἐκατὸ χρόνια μπροστῆτά μᾶς. Γιατί μόνις λευτερώθηκαν ἀπὸ τὸ ζυγὸ βγήκαν δυὸ τρία ἱκανὰ χεῖρα, τὰ ὁποῖα τοὺς διοργάνωσαν στρατιωτικά. Καὶ τὸ πρῶτο πράγμα πού ἔχει ἀνάγκη ἕνας ἐπαναστατημένος λαὸς εἶναι ἡ στρατιωτικὴ διοργάνωσις, κ' ἕνας στρατιώτης μόνις μπορεῖ νὰ διοικήσῃ ἕναν τέτιο λαὸ. Παράδειγμα ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις κι ὁ Ναπολέοντας. Τί συνέθηκε ἔμωσ μ' ἔμωσ; Τὸ Ἑλληνολατινικὸν Πνεῦμα, μὲ κυριώτερος τοῦ ἀντιπρόσωπος τοὺς Ἑλληνας καὶ τοὺς Ρωμαιοὺς, ἔζησε μιὰ μέρα καὶ ἄκμασε καὶ ἔδωσε κατόπι. Ἀπὸ τὰ ἐρείπια του ξεπέταξε γιορμὰ ζωὴ τὸ Γερμανικόν. Ἐζήσε κ' ἐκεῖνο καὶ ἄκμασε καὶ θὰ δώσει μιὰ μέρα γιὰ νὰ κάμει τόπο στὸ Πανσλαβικόν, τὸ ὁποῖο σήμερα παρουσιάζει τὰ δυνατώτερα στοιχεῖα ζωῆς. Ἡ μέρα τῆς Ἀναστάσεως τῶν Ἑλληνολατινικῶν λαῶν δὲν ἔφθασεν ἀκόμα. Ἡ ἐπανάστασις πού εἰκοσιένα, μιὰ ἐπανάστασις ἀστικὴ, ἡ ἀνασῦστασις τοῦ Ἰταλικοῦ κράτους, ἡ θρησκευτικὴ μεταρρίθμισις τῆς Γαλλίας δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ προσπάθειες, ἔμωσ πρῶτες, οἱ ὁποῖες πρόκειται νὰ πηγοῦν μέσα στο μέγαλο ρεύμα τὸ ὁποῖο μιὰ μέρα θὰ ξεσπάσει. Γιατί τότε ἀπὸ τοὺς ἀνεξάρτητους σήμερα λαοὺς τῆς Εὐρώπῃς ἐκεῖνοι μόνις θὰ μπορέσουν νάντιστῶν στὸ ρεῖμα αὐτό, πού ἔχουν σήμερα τὰ δυνατώτερα στοιχεῖα μέσα τους. Τὰ στοιχεῖα αὐτά, τὰ ὁποῖα λείπουν ὄλωτα ἀπὸ τὸ σημερινὸ Ἰταλικὸ καὶ τὸ Γαλλικὸ βλαῖο, λείπουν κι ἀπὸ τὸ Ἑλληνικόν. Γιατί, ἐν ἡ Βουλγαρία κατορθώσῃ κιάλας νὰ βγάλῃ ἕναν ἄλλο Βίσμαρκ, ἕνα Σταμπούλωφ, ἐμεῖς ἔμωσ δὲν μπορέσαμε νὰ βγάλουμε τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον πού θὰ μᾶς διοργάνωσῃ στρατιωτικά καὶ πολιτικά, γιατί δὲν ἔχουμε μέσα μᾶς τὰ στοιχεῖα πού θὰ γυνοῦσαν τὸν ἄνθρωπον αὐτόν. Γιατί ἐμᾶς τὸ λαὸς ὁ Ἄρρωστημένος ἀκόμα κάτω ἀπὸ τὴν ὀλέθρια ἐπίδρασις μιᾶς σάπιας θρησκείας ἐπὶ τόσους αἰῶνες. Ἀποδείξη τὸ κίνημα τοῦ 97. Αὐτὸ εἶναι λοιπὸν πού μᾶς λείπει ἐμᾶς σήμερα, ἡ δυνατὴ κυβέρνησις, ἡ ὁποῖα θᾶρξει νὰ ὑποτάξῃ τίς ὀχλαγωγικὰς μᾶς τάσεις, κ' ὄχι οἱ σάπιας σοσιαλιστικὲς ἰδέες, οἱ ὁποῖες κι ἂν φανερώονται σήμερα στὴν Ἑλλάδα, ἔρχονται νὰ δείξουν πῶς εἴμαστε πολὺ μακρότερα ἀκόμη ἀπὸ τὸ φῶς,

πῶς ἡ ὦρα τῆς νεκρανάστασις θᾶργγει πολὺ νὰ σημάνει.

Βλέπω ὅτι γιὰ νὰ πῶ αὐτὰ τὰ ἀπλά πράγματα στὸν κ. Παπανικολάου, ἀναγκάστηκα νὰπομακρυνθῶ κομματι ἀπὸ τὸ θέμα μου. Ἐκναγυρίζοντας λοιπὸν στὸν πρῶτο μου σκοπὸ τοῦ λέω, ὅτι οἱ ἀποδείξεις πού μᾶς ἔφερε μὲ τὴν ἀξίωσις νὰ ἀναιρέσει τὸν κ. Δουλεύτη εἶναι σάπιας. Ὅτι δὲ τὸ μόνι πού μποροῦσε νὰ τοῦ παρατηρήσει, καὶ τὸ παρατηρεῖ, ἀλλὰ ὄχι ὀρθῶ, εἶναι ὅτι ὁ κ. Δουλεύτης πολεμᾷ νὰ συμβιδάσει δυὸ διάφορα πολὺ ἐνστιχτα, λέγοντας ὅτι ὁ Ρωμῖος πού πολεμᾷ τὸ Βούλγαρο ὠθεῖται ἀπὸ τὸν ἐγωῖσμὸ τῆς φυλῆς. Γιατί ὁ Ρωμῖος, φύσει ρωμαντικοῦ χαρακτήρα πλασμένου ἀπὸ τὸ κλίμα καὶ τὴ θρησκεία του, πολεμᾷ παντοτε γιὰ ἕνα ἰδανικόν τοῦ βιβλίου, — ἐννοεῖται ὑπὸ τὴ γενικὴ ἔννοια τῆς λέξεως — κ' ὄχι γιὰ νὰ χρησιμῆται τὸ πτώμα του γιὰ βαθυμῖδα τοῦ κατόπι του. Ὄττε στὸ Ρωμῖο εἶναι πάλι ὁ ἀτομικὸς κ' ὄχι ὁ φυλετικὸς ἐγωῖσμός.

Αὐτὰ νομίζω ὅτι ἔπρεπε νὰ πῶ τοῖς κ. Παπανικολάου. Καὶ σὲ καθὲ μιὰ ἄλλη περίπτωση θὰ νόμιζα περὶτὸ νὰ πῶ τόσα πραγματικά. Ὅταν ἔμωσ βλέπω πῶς τέτιες ἰδέες, ἰδίως σαθρὲς καὶ ὀλεθριεὶς γιὰ τὸ ἔθνος μᾶς, ἰδέες ἀρρωστες καὶ σάπιας ἀρχισαν νὰ μᾶς φουρνίζονται κ' ἀπὸ τὴ Γερμανία, τὴν ἐπὶ τῆς τοῦ μεγάλου Ἰσθμικοῦ ἐγωῖσμοῦ, τὴ χώρα πού ἐβγαλε ἕνα Βίσμαρκ κ' ἕνα Νίτσε, καὶ τὴν ὁποῖα ἀπ' ἔσους δικούς μᾶς πῆγαν ἐκεῖ ἕνας Καμπίσης μόνις μπόρεσε νὰ κλείσει ἀνέπικρη μέσα του, ὡ τότε ἀγανακτῶ ἀληθίνα. Κι ὅταν ἔρχονται καὶ μᾶς λένε μὲ τὴν ἀφελιστὴ ἐπιπολαιότητα «Ἐμεῖς τὰ παιδιὰ τοῦ Γκαίτε! περριφροῦμε τὸν ἐγωῖσμὸ καὶ θεορῶμε τοὺς ἐγωῖστας ἀφιλοσόφητους καὶ βαρβάρους»!... ὅταν, λέμε, σήμερα τέτιες ἰσοσυλίες ἐκφέρουνται εἰς βίρος τῆς μεγάλης ἐκείνης σκιάς, ὡ τότε τοὺς οἰκτεροῦμε τοὺς ἀνθρώπους αὐτούς καὶ τοὺς λυποῦμαστε. Καὶ λέμε μὲ τὸ νοῦ μᾶς: «Ἀκόμα τί θᾶκούσουμε, κακόμοιρε Γκαίτε!»

Τελειώνοντας δὲν ἔχω ἄλλο, παρὰ νὰ συμβουλέψω τὸν κ. Παπανικολάου νὰ λάβῃ τὴν ὑπομονὴ νὰ ξαναδιαβάσῃ αὐτόν τὸ σοσιαλιστὰ, τὸ Γκαίτε. Κι ἂν ἰδεῖ πῶς πάλι τὸ ἴδιον καταλαβαίνει, τότε τὸ καλύτερο πού ἔχει νὰ κάμῃ εἶναι νὰ ἐμμένῃ στὰ πατροπαράδοτά του, ὀπλισμένος μ' ὄλη τὴ δυνατὴ περιφρόνησι γιὰ τὸν ἐγωῖσμὸ καὶ τοὺς ἐγωῖστας, τοὺς βαρβάρους. Ἡ τουλάχιστον ὅταν γράφῃ τέτια

πού χρωστᾷ στὴ γνήσια τέχνη.

Ὅλοι ἤπιαν στὴν ὑγειᾷ τοῦ Σκαλτσογιώργου. Σιωπὴ κράτησε γιὰ μιὰ στιγμὴ ὑστερ' ἀπὸ τὸ τραγούδιμα του.

Ἀντικρινὰ στὸ μπαλκόνι τῆς Κούλιας σὰ νᾶνα δεῦτῃκε ἕνας ἴσκιος.

Ὁ ἐπιλοχίας Καραφωτιάς τετραφιάστηκε. Ὁ Σκακρέλος δὲν κουνήθηκε στὸ κάθισμά του.

Στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ τραπεζιοῦ ζύπνησε κ' ἐκεῖ τὸ πκῆος τῆς ἀγάπης κ' ἡ φουαρμόνικα ἀρχισε πάλι τὸ κλάμα της.

«Εἰς φρικώδη μαύρη νύχτα,
εἰς σιγὴν κοιμητηρίου,
ἀντικρινὸ νε-ροταφεῖου...»

μουρμούριζε ὁ Ἀνάστος Παδελόπουλος τὴν ἴδια ὦρα πού, κουρτισμένος ἀπὸ τὸ τραγούδιμα τοῦ Σκαλτσογιώργου, ὁ Καραφωτιάς ἀπλωνε τὸ χεῖρ του στὸν ταμπουρά.

Ὁ Παδελόπουλος εἶδε τὸ κίνημα τοῦ συναδέρφου του καὶ σάπασε.

«Ἐλα, πάρε κανέναν», τοῦ ψιθύρισε κ' ὁ Σκαλτσογιώργος.

Ὁ Καραφωτιάς ἀπλωσε τὸ χεῖρ πάλι στὸ τραπέζι.

Μὰ ἡ τρικλιστὴ φωνὴ τοῦ Θόδωρου Μαβλή ἀπ' τὴν ἄλλη ἄκρη τὸν ἔκοψε ξανά.

«Τὸ παιδί πού μέ... τὸ παιδί πού μέ...», τραυλίξε ὁ τσαϊρωμένος ὑπαξιωματικὸς καὶ σκουνοῦσε τοὺς πουζουκτσίδες νὰ τὸν βοηθήσου.

«Ἄς κάμουν κι ἄλλοι τὸ κέρφ τους», εἶπε ὁ Καραφωτιάς καὶ σηκώθηκε ἀξαρνα, ἀπιθώνοντας τὸν ταμπουρά στὸ κάθισμά του.

«Ἄχά, πού πάς;» ρώτησε ὁ Σκαλτσογιώργος.

«Π'θελᾷ», ἀπάντησε ἀδιάφορα ὁ πρῶτος. «Θὰ γυρίσω ἀμέσως», πρόσθεσε κ' ἔφυγε.

Κανέναν δὲν τὸν πρόσεξε. Ὁ Σκαλτσογιώργος κ' ὁ Σκακρέλος εἶδαν μονηχὰ τὴ φουστάνελα του πού ἀσπρισε μιὰ στιγμὴ ἔξω στὸ δρόμο. Ὁ δεῦτερος εἶδε σύνωρα πῶς κ' ὁ ἴσκιος ἀπὸ τὸ μπαλκόνι τῆς κούλιας χάθηκε, καὶ τὴ στιγμὴ αὐτὴ δὲν ἔμεινε ἤτυχος στὸ κάθισμά του.

Τὸ γλέντι ἀναψε τώρα στὴν ἀντίπερ' ἄκρη τοῦ τραπεζιοῦ. Κέντρο ἐκεῖ ἦταν ὁ Θόδωρος Μαβλής κ' ὁ Φωτούλας Τυλιγαδάς. Ὁ πρῶτος λοχίας εἶχε τὴν τέχνη νὰ ταιριάζεσαι μὲ ἔλωος. Μπορούσε νὰ ἐνθουσιάζεσαι μὲ τίς λεβέντικες ὀρμές τοῦ Καραφωτιά καὶ σύνωρα νὰ νοιῶθη καὶ τίς παράξενες λιγάκι κλίσεις τοῦ Θόδωρου Μαβλή. Οἱ κακὲς γλώσσες

σερὲς μάλιστα ἔλεγαν πῶς τίς αἰσθάνεται κ' αὐτὸς στὸ αἷμα του καὶ, σὰ γεροντοπαλικῆρο πού ἀπόμεινε καὶ σὰ βελουχτῆς πού ἦταν, τοῦ τὸ συμπαθοῦσαν. Καὶ τὴ στιγμὴ αὐτὴ τὸ τραγούδι πού ἀρχισε ὁ Μαβλής, τοῦ ἀναψε κ' ἐκεῖνου τὰ μεράκια.

Ὁ Ἀχιλλίας Σκαλτσογιώργος δὲν καταλάβαινε ἀπὸ μεθύσια τέτιες φύσις. Ποῖος ἦταν ὁ δικὸς του χαρακτήρας κ' οἱ κλίσεις του θὰ τὸ δύομε πρῶτα κάτω. Γιὰ τὴν ὦρα μᾶς ἀρκεῖ πῶς ἀηδίασε κ' ἔπληξε.

«Ποῦ νὰ πάῃ ὁ Καραφωτιάς;» ρώτησε ἀξαρνα τὸ Σκακρέλο πού κάθονταν στὸ πλάγι του.

«Θὰ πάῃ γιὰ φ'λί», πετάχτηκε ὁ Κώτσος Παπαδημούλης ἀπ' τὴ μέση τοῦ τραπεζιοῦ, πού ἀκούσε τὸ ρώτημα.

Ὁ Σκακρέλος δὲν κουνήθηκε, δὲ μίλησε. Ὁ Σκαλτσογιώργος ἔκαμε κίνημα σπασμωδικόν.

«Τί στὸ δρόμο τὸ πλῆθον ἐδῶ τὸ φ'λί;» εἶπε ξανά χαμογελώντας τὸ Σκακρέλο.

Τούτος ἔκαμε πάλι πῶς δὲν ἔκουσε.

«Γειά σου, ὁρὲ Μάνθη! τερρ'ζες κιάλα, νύσταξες!» φώναξε στὸν ὑστερὸν ὁ Γιαννικὸς Καρδάρας, προτεινόντας τοῦ τὸ ποτήρι.

Ὁ βαλτινὸς λοχίας πήρε τὸ δικὸ του, τσοῦγ-

πράγματα να μη μιλά με τέτοιο στόμφο για Γερμανίες και για Γκαίτηδες.

Πόλη, 13 του Δεκεμβρίου 1908.

ΒΑΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙΑ

Μιά κωμωδία. "Ήρωας ο Γαρδικας και θύματα έμεις"

Είναι πρωί. Κουρασμένα ανεβάνω τον άηφορο από την Όμόνοια στην όδο Σαδίου γύρω μου καταχνιά και ο αέρανός συρνεφιασμένος. Το μολυβένιο του χρώμα έξωχα τείνει με το μολύβι που κείνη την ώρα βαρεία πλκάνει την ψυχή μου. Μπροστά μου βιαστικοί πηγαίνουν ο Γαρδικας με την κόρη του, όταν κείνη τη στιγμή περνάει το τραμ και ο αρχαιοπρεπός καθηγητής φωνάζει: «Στήθε, δώ τραμ, αναβήσομαι γάρ μετά της θυγατρός μου». Ο δόγος τον κοιτάζει με άπορία και κουνώντας το κεφάλι του τραβάει το δρόμο του χωρίς διόλου να δώσει προσοχή στις χειρονομίες και στα κουνήματα του μπασιουλιού του. Και έτσι ξεκινάει περπατώντας για το Άρσάκειο. Φτάνω έπειτα από λίγη ώρα σ' αυτό, όταν μπαίνοντας στην τάξη βλέπω την άνοιψιά του σεβαστού αντιπροέδρου λυπημένη και τη ρωτώ το λόγο της λύπης της. «Φεύ, μου λέει, συμφορά ένεσηκησεν εν τῷ οίκο ημῶν, τέθνηκε γάρ ο έμὸς θεός». Τη συλλυπήθηκα (για δύο λόγους φυσικά) και κάθισα στη θέση μου.

Σε λίγο ο Γαρδικας μπαίνει στην τάξη με τον κατάλογο στο χέρι. Έμεις σηκωνόμαστε και χαίρεταιμε. Και η κωμωδία αρχίζει.

ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

Πρόλογος:

«Μαθήτριά, προσέχετε να μη η τάξι μεταβληθῆ εις άταξιαν. Το στόμα συμμεμικός και οδχι κεηνός. Αί χείρες συνημμένοι» βούλομαι γάρ άντλειν εις πύθον ύγιά και οδχι τετριμμένον ολος ην δ των Δαναίδων.»

Άνοιγει τον κατάλογο και βγάζει μερικέσ μαθητρες, μαζί μ' αυτές κ' έμένα. «Τι το εξεταστέον, μαθήτριά; (ρωτάει την πρώτη) διηγήσου ημῖν το περιεχόμενον τούτου» Η δύστυχη αυτή αρχίζει, σαν κωμωδισμένη μηχανή, να λέη το μάθημα. Ο

γρισε με το συνάδερφό του και τάδειασε δίχως να βγάλη λέξη.

«...Κάτι θέλει να μου πῆ, τραύλιζε δλαένα ο Θόδωρος Μαβλής στην έλλη άκρη.

«Στο μπαξέ θέλει να πάμε, να γλεντήσωμε μαζί», συμπλήρωσε ο Γιαννίκος Καρδάρας, γυρίζοντας εκείθε και χτυπώντας με τα παλαμάκια το ρυθμό.

Ο Καρδάρας, ιδίως επ' τον καιρό που τα χάλασε με τη Μαριώ, δεν είχε την άποστρεφή του Σκαλτσογιώργου στις ιδιότροπες όρμες του Θόδωρου Μαβλή και τώρα η θερμή του στερνού τον διασκέδαζε.

Το τραγούδι και το γλέντι είχε ανάψει στο άκρο άριστο του τραπέζιού. Το δεξιά οά νάχασε την εύθυμία του απ' τη στιγμή που έλειψε ο Καρφαωτιάς.

«Αν είναι κείν' η στρεμπλούλα που είδα στο μπαλκόνι εδώ καρσι το δειλινό, χαλάλι του!» ψιθύρισε ο Σκαλτσογιώργος στο Σακαρέλο, χωρίς να λάβη πάλι άπόκριση.

Ο βαλτινός λοχίας ξαναδείασε το ποτήρι του μια δυο φορές, αλλάζοντας αδιάφορες κουβέντες με τους πλαγινούς του. Δεν είχε τραγουδήσει όλο το βράδυ άκοιλυθούσε μοναχά μευρμουριστά τους άλλους. Τραγουδιστής δεν ήταν και δεν του άρεσε να καταπιάνεται με ό,τι δε μπορούσε να το βγάλη πέρα.

(Άκολουθεί)

Γαρδικας κουνάει το κεφάλι του παραδειχτικά. Ξάφνου η μαθήτριά στέκεται να πάρη λίγο άνασα από μα ο καθηγητής δεν την άφίνει. «Εξηκολούθει, μαθήτριά, ώσπερ γάρ Μοθσα κτεμήςλησάς μοι τα ότα» και γυρίζοντας το κεφάλι σε μια, λέει: «Τῆς κοί από στόματος γλυκίων μέλιτος όρειν αδής». Κάθισε, μαθήτριά, μοι καθήδυνος την άκοήν». Αδτή κάθεται και έρχομαι έπειτα έγώ. «Εξηκολούθει, μαθήτριά». Άλλά επειδή με βλέπει να χαμογελά, μου λέει: «Ήξόσεχε μη εν Χάριτος μεταβληθῆς εις Έρωτήν». Διηγῆμαι το μάθημα σιγά και νεκρωμένα. «Καλώς είπας, μαθήτριά, άλλα κέκτησαι κραδίην έλάφοιο». Κόβομαι. Γίνεται καταπαταραχή στην τάξη και κάποια μουρμουρίζει: «Μη άσχημονήτε, μαθήτριά, βόμβος μελισσών την άκοήν μου προσβάλλει. Θα άποκαλέσω αυτήν ρωποπεπερήθραν, ρωποστομυλήθραν και θα την εξαναγκάσω να φέξη άείποτε την σπομυλήθραν. Άκαταμήλητος, άκομος, άμοσος έστιν η μαθήτριά αυτή, οία τις είναι.

Γίνεται ήσυχία: έξετάζονται άκόμα κάμποσες μαθήτρες και αρχίζει να παραδώνη. «Επαναλαμβάνω, μαθήτριά, το στόμα συμμεμικός: αι μαθήτριά δεόν να δώσιν άπηρωσμέναι του στόματος του καθηγητου των. Τα ότα κεηνηλωμένα (δ. ειπε ελκεκηφελωμένα, άς με συχωρήσ; ο κλασσικός, γιατί ίσως κείνη τη ώρα τ' αβτιά μου νήταν άναίτητα στην τόση κλασσικά του) Παραδίει το μάθημα και κάπου κάπου ρωτάει καμιά μαθήτριά: «Συμφωνείσ, μαθήτριά, τοίς λεγομένοις; εδογγέλιζον ημῖν». (Μιά) «Πάνυ μὲν οἶν» (άλλη) «Έμοιογε δοκεί, πώς γάρ οἶν». (Έγώ) Μάλιστα. (Τι μπορούσα να πῶ οχι;) «Ωσπερ ιδίως άποκρίνοι, μαθήτριά, άποκρίθητε δεθώς, τίς θα είναι η άπόκρισίς σας, μαθήτριά;» (Κάποια) «Σύμψημ». Ο Γαρδικας καταχαρούμενος ε'Ιδοῦν. Γίνεται πάλι άταξία: «Ας προσέξωσιν αι μαθήτριά, μη η μὲν Έδονθά μεταβληθῆ εις εξηρασίαν, η Έλευθερία εις δουλείαν, η Χρυσῆς εις Βρυσήδα, η Μαρία εις Καρίαν (!) η Καλλιρόη εις Κακορόην και η Άγγελική εις Διαβολικήν. Έγώ γελάω σιγά. «Άκομος ει, μαθήτριά, ποίος ρῆπος έργυεν έρκος δόδόντων;» Έδοχήμωσ καθίσαστε, θέλω σώματα Καρυαίτιδων και κεφαλὰς Μουσών». Θέλω τὰς μαθητρίσ μου να δώσιν Χάριτες και οδχι όφιοπλόκαμοι Έριννύες.»

Άλλά χτυπάει το κουδούνι και έτσι ο κλασσικός καθηγητής φέβγει, αφού πρώτα μεξ έκαμε σωστές μαρμαρίνες Καρυαίτιδες άψυχες και νεκρωμένες.

«Η κωμωδία έτελείωσε, να και το δράμα.

ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΚΑΛΑΙΤΕΧΝΙΑ

Μέσα σε μια άμοιθεατρικά χιτημένη σάλα του Άρσακειού γίνεται το μάθημα αυτό. Ο Ζησίου, πενηθοφορώντας όπως πάντοτε, παραδίει. Νέκρα και σιγή γύρω του και μέσα σ' αυτό τ' άπέραντο νεκροταφείο η φωνή του κ. Ζησίου, πλέχοντας τον πανηγυρικό για τον Παρθενών άκούγεται. «Ίδοῦ

το έρωσιον των ανθρωπίνων τυχών, μία όβις του Μοροζίνη κατέστρεψε το άριστούργημα της τέχνης, το άπαραμίλλου και άφθάστου κάλλους οικόδομημα, το έξοχον δημιούργημα του Ίετίνου».

Γυρίζει το κεφάλι του στην Άκρόπολη άκαρσίσιμος, ενῶ το άδω χτίριο της αρχαίας τέχνης ζητάει με κάθε τρόπο να διαμαρτυρηθῆ για το εγκλημα αυτό του άκακίου, κρυμμένο σε κάποια καταχνιά. Μ' αυτόν δεν τον εμπνδίζουσε ούτε καταχνιά και χιόνια, ούτε τον άποροφεί: η παρκαεί ροδοχρυσή του ήλιου δότη και η ζωή που πηγαινόχευε: γύρω του και οι μαθήτρες κλαίε και κλαίω και γώ μαζί του; για τη νεκρωσή της ζωής.

«Κλίνατε το ρόνι, δ άγαπητά κοράσια, προδ του βωμού του Παρθενώνος. Η τέχνη άπέπτη άφου άπέθανεν ο Περικλής. Την Τέχνην αυτήν ήλθε να αναπληρώση η σισορά νέα τέχνη η λεγομένη άρροβού Μακράν αυτής, άγαπητα μοι, διότι προσπαθεί να ένοσταλάξη το δηλητήριον εις τὰς νεοράς ψυχάς σας!!»

Πάει και το δράμα.

Κ' έπειτα σὺ λέει ότι ο Μιστριώτης έχει άδικα να λέη ότι οι Άρσακειάδες διαφέρουσε από τάλλα κορίτσια! Έγώ το βρίζω δικαιοτάτο. Και φυσικά άφου με τόνα χέρι κρατάει τη Γραμματολογία του Γαρδικα έην ηηθολόγησεν εξ αυτής της Γραμματολογίας του σοφοῦ καθηγητου Μιστριώτη και σ' άλλο την Καλλιτεχνία του Ζησίου, δε μπορεί πικρῶ οι ίδιες του; και οι παρωθήσες τους να είναι... νεκρες και σαπίλα! Δεν είναι άρκετά αυτά για το μέλλον της Ελλάδας μας; θέλστε και τίποτα άλλο;

ΛΙΓΕΙΑ

ΟΤΙ ΒΛΕΠΕ

— Το Γ' έβρο του κ. Κωστή Πολυμά «Αυδ λόγιασ θα δημοσιευεί στο φύλλο της άλλης Κυριακής.

— Ο ήσασος της κ. Κυβέλης εσύγει για τη Σμύρνη τούτη τη βδομάδα, γὰ να έργαστεί εκεί όλη τη Σαρακοστή.

— Μαζί με τάλλα έργα, θα παραστήσει και τις «Άλυσίδες» του Ταγκοπούλου κ' ένα καινούριο μονόπραχο δράμα του «Στην όξώπορτα».

— Για τα «Πλεκτά τραγούδια» της «Εστίας» μάς στάληκε το ακόλουθο τετράστιχο:

Πλεκτοί του νου σου οι λογιμοί
και της καρδιάς σου οι πόθοι
πλεκτά και τα τραγούδια σου
κάθε πλεκτός τῆ κοίτης.

— Δεν καταλαβαίνουμε τί θέλει να πει ο ποιητής και να μάς συμπαθεί.

— Ο Πρίγκιπας Νικόλαος, διαβίζουμε στην «Άκρόπολη», άπεκάλεσε τη «Φωτεινή Σίντορη» στο τελευταίον έξ έδων μέχρι σήμερα έχουν γραφεί εις το νεοελληνικό θέατρο.»

— Δεν ξέρουμε σε ποιά εφημερίδα γράφει τις κριτικές του ο Ύψηλότετος κριτικός.

— Κάποις «Περωιότης» μάς στέλνει το ακόλουθο έπιγράμμα, άφιερωμένο «Σ' ένα ηρωα ποιητή»:

Χερονομώντας σαν θεός την κοίλια έγδυσε, Βέλιεσθε, που του γνωστοῦ έμπορικού δέχεται τους πελάτες, το σκασιμένο της παιδιό σαν Έθακλής το τίναξες και σαν τομάρι λουταγιού... το φέρεσες στί: πλάτες.

ΜΕ ΜΙΑΝ ΔΡΑΧΜΗΝ ΚΕΡΔΟΣ 100.000!

ΛΑΧΕΙΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έκαστον γραμματίον ισχύον διά την κλήρωσιν 31 Μαρτίου 1909

τιμῆται άντι μιας δραχμῆς.

ΚΕΡΑΗ ΕΚΑΣΤΗΣ ΚΛΗΡΩΣΕΩΣ:

ΜΕΓΑ ΚΕΡΑΟΣ	έκ δραχ.	100,000
1 Κέρδος	»	25,000
1 κέρδος	»	10,000
3 Κέρδη	»	5,000
3 Κέρδη	»	1,000
418 Κέρδη	»	100
337 Κέρδη	»	50

1000 εν όλω κέρδη άξίας δραχμῶν..... 225,000

Γραμμάτια πωλοσθαι. Εις τα δημοσία ταμεία και λοιπάς δημοσίας αρχάς, εις τὰς τραπεζάς, εις τους σταθμάργους και στακάρχους των σιδηροδρόμων, τους διαγριριστάς των μονοπωλίων και τα πρακτορεία των εφημερίδων προς δραχ. μίαν έκαστον γραμματίον, ισχύον διά μίαν εκ των τριών τελευταίων κληρώσεων.

Διά πάσαν πληροφορίαν ή ζήτησιν γραμματίων άπευθυντέον εις το Γραφείον του Έθνικου Στόλου και των Άρχαιοτήτων, ύπουργείον Οικονομικών εις Άθήνας.

Ο διευθύνων τμηματάρχης
Γ. ΚΟΦΙΝΑΣ